

Den fjerde vismand

I det gamle Persien levede en mand ved navn Artaban. Han var høj og mørk og med funklende øjne. Over en tunika af hvid silke bar han en kåbe af ren, hvid uld. En fint dekoreret kappe dækkede hans sorte, flagrende hår. Det var de hellige tre kongers dragt.

En december aften sagde han: "Mine venner holder vagt ved det gamle tempel i Babylon. Hvis den forventede stjerne viser sig på himlen, vil de bie på mig i ti dage.

Sammen vil vi så drage mod Jerusalem for at tilbede Israels nyfødte konge. Jeg har solgt alle mine ejendele og købt tre juveler – en safir, en rubin og en diamant. Dem bringer jeg som gave til kongen." Mens han talte, fremdrog han tre store ædelstene fra den inderste fold i sit bælte. Den ene blå som nattehimlen, den anden rød som solopgangen, den tredje klar som en sneklædt bjergtinde i skumringen.

Da Artaban den aften iagttog den østlige himmel, fødte natten en stjeme. Den blinkede på den vældige hvælvning, som var de tre ædelstene blevet forvandlet til et lysende hjerte. "Dette er tegnet," sagde han.

"Kongen kommer, jeg vil drage ham i møde."

Ved aftentid på den tiende dag var Artaban kun tre timers ridt fra det gamle tempel, hvor han skulle træffe sine venner. Pludselig stod hans hest stille foran en bylt på vejen. I det svage stjernesvær skimtedes omridset af en liggende mand, der våndede sig af udmattelse.

Artaban var bange. Skulle han spille tiden på dette døende menneske? Havde denne fremmede krav på hans medlidenhed og hjælp? De vise mænd ville drage videre uden ham. Skulle han sætte alt det på spil for en enkelt god gernings skyld?

"Sandhedens og godhedens Gud," bad han. "Led mig ad fromhedens sti og visdommens vej, som kun du kender!" Så steg han af hesten og bar den udmattede til foden af et palmetræ, hvor han hjalp og trøstede ham time efter time. Til sidst genvandt den fremmede kræfterne og hviskede til Artaban: "Jeg er jøde. Vor profet har sagt, at den konge, du søger, ikke skal fødes i Jerusalem, men i Betlehem. Må Herren føre dig dertil med fred. Andet har jeg ikke at give til tak for al din medfølelse!"

Nu var det langt over midnat, og de tre vise mænd var draget afsted uden Artaban. Fortvivlet skjulte han sit ansigt i sine hænder. "Jeg må sælge safiren og købe en kamelkaravane og forsyninger til rejsen!"

Artaban kom til Betlehem tre dage efter, at de tre vise mænd havde forladt byen. Han gik ind i en hytte, hvor døren stod åben. Her sad en ung moder og nynnede sit barn til ro.

Hun fortalte, at Josef fra Nazaret i nat var flygtet med Maria og det lille Jesusbarn. Da lød der med ét larm og skrig udenfor: "Soldaterne kommer! Soldaterne dræber vore børn!"

Den unge mor gemte sig rædselssagen i hyttens mørkeste krog med sit barn. Artaban stillede sig i døråbningen og så soldaterne storme gennem gaderne med blodige sværd. Da en høvedsmand kom hen til ham, sagde Artaban med svag stemmeføring: "Jeg er alene her og venter kun på at forære denne rubin til en høvedsmand, der vil lade mig være i fred!"

Soldaterne drog videre. Artaban vendte ansigtet mod øst og bad: "Tilgiv mig, sandhedens Gud. Nu er to af mine gaver borte. Bliver jeg nogen sinde værdig til at møde kongen." Men den unge moder græd af lykke og sagde: "Du har reddet mit barns liv. Herren velsigne dig og bevare dig. Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig!"

Artaban, den fjerde vismand, rejste nu fra land til land for at finde kongen og tilbede ham. Han fandt ingen at tilbede i denne verden, men fandt mange at hjælpe i kval og pine. Han gav de sultne mad, de nøgne klæder, han hjalp de syge og trøstede de fangne. Således gik der treogtredive år. Til sidst nåede han udslidt og dødtræt til Jerusalem. Menneskemængden var ophidset og nervøs. "Har du ikke hørt, hvad der er sket?" spurgte man Artaban. "De korsfæster Jesus fra Nazaret i dag, ham der siger, han er Guds søn og jødernes konge!" Artaban blev urolig, men han tænkte: Jeg er kommet i rette tid til at løskøbe kongen med min diamant! I det samme kom nogle soldater slæbende med en ung pige.

Hun rev sig løs fra dem kastede og sig for Artabans fødder. "Frels mig," råbte hun, "jeg skal sælges som slave. Freis mig!"

Var dette hans store chance, eller var det hans sidste fristelse? To gange før var hans gave til Gud gået til mennesker. Artaban tog sin diamant og lagde den i den unge piges hånd. "Her er din løsesum," sagde han. "Den skulle kongen have haft!"

I det øjeblik rystede et vældigt jordskælv Jerusalem, og himlen formørkedes. En tung sten ramte gamle Artabani tindingen. Pigen bøjede sig over ham. Hun syntes, hun hørte en røst i mørket. Artabans læber bevægede sig: "Nej, nej, Herre. Hvornår så jeg dig sulten og gav dig mad? Eller tørstig og gav dig at drikke? Hvornår så jeg dig fremmed og bød dig ind? Eller nøgen og klædte dig? Hvornår så jeg dig syg og i fængsel og kom dig til hjælp? - I treogtredive år har jeg søgt dig; men jeg har aldrig set dit ansigt eller tjent dig, konge!"

Da Artaban tav, var det igen som om der lød en røst i mørket. Det var som om en blid stemme sagde:

"Hvad du har gjort imod en af mine mindste, har du gjort imod mig!" En forundret glæde lyste over Artabans ansigt, som når dagen bryder frem bag bjergene.

Rejsen var endt. Hans gaver var modtaget. Han havde fulgt stjernen og fundet kongen.

Henry van Dyke.